

Ideály osvícenství v moderní době

Používej vlastní rozum, určitě každý z nás slyšel tuto větu. Co to ale znamená, používat vlastní rozum ? Celý život se učíme a nakládáme s informacemi, ale existují situace, kdy musíme přemýšlet sami za sebe. Takové rozhodnutí může budit strach, celý život se totiž učíme bezmyšlenkovitě. Nad většinou učiva nepřemýšlíme, jednoduše ho vtlačíme do hlavy. Tento mechanický postup výuky ale znemožňuje jakémukoli hlubšímu osobnímu a intelektuálnímu vývoji. Člověk se tak odnaučí třídít a zpracovávat informace. Zároveň je potlačován jeho osobní názor, vše je předem jasné a dané, změny jsou nepřípustné. Toto se ale projevuje nejen ve vzdělávání, protože tento přístup si mnoho lidí udrží celý svůj život. Vyjádřit svůj názor zároveň znamená, že člověk může být za něj kritizován, nebo že se bude mýlit. Některé názory jsou dokonce nepohodlné, protože kritizují většinovou společnost a poukazují na prospěchářství, povrchnost a naivitu.

Je jednodušší za sebe nechat rozhodovat. Vše, co potřebujeme k životu nám někdo vysvětlí, proč bych se měl snažit ? Tak se ze samostatného a neovlivnitelného člověka stává otrok cizí vůle, na co přemýšlet sám za sebe ? Co když udělám chybu ? Mnoho kultů, extrémních politických stran a manipulátorů tohoto využívá, navíc většina lidí se nechce stát "černou ovci". Je jim vtlačováno, že když zůstanou součástí stáda, tak vše bude v pořádku.

Člověk by měl překonat svou slabost, svou přízemnost a pohodlnost, která dává člověku blaženou jistotu, která jenom potvrzuje jeho vlastní, ovlivněné a pohodlné vidění světa. Tyto postoje ho vedou do záhuby. Celý život se musíme snažit poznávat pravdu, a to takovou, která nikomu nestrání. Pravda je jen jedna, a svět není černobílý. Každý člověk si přeje vyslovit svůj názor a diskutovat o něm a pokud mu v tom někdo brání, musí mít vážný důvod. Takovému člověku je totiž upírána nejdůležitější svoboda - svoboda myšlení. V tu chvíli se stává otrokem, který svůj život nemůže ovládat.

V době renesance vznikla v Evropě skupina intelektuálů, kteří učili lidi myslet samostatně, sebe zdokonalovat se a nevěřit pověrám - osvícenci. Narazili bohužel na zkorumpovanou církev, která těžila z neštěstí a nevědomosti lidí, a vyhovoval jí stav mysli jejich "oveček". Šlechta sice studovala, ale bála se vzdělaného poddaného, který začne klást otázky. Jejich jména byla haněna, za čtení jejich tvorby byly vznášeny tresty a stoupence osvícenců šlechta popravovala nebo věznila. Zanechaly ale silnou a hlubokou myšlenku. Člověk se nesmí nechat ovlivnit davem ani mocí a že vzdělávání vede ke svobodě. Tyto myšlenky rezonují dodnes a jsou stále aktuální.

Ve světové historii se objevili lidé, kteří se nenechali umlčet. Národní buditelé, bojovníci za práva černochů v Americe, kritici komunismu a odbojáři za druhé světové války. Tito lidé mají jedno společné, nenechali se zastrašit a vyjadřovali svůj názor. Jejich příkladem se inspirovali mnoho dalších, kteří navazují na jejich činy. Například díky českým národním obrozencům se zachránil náš jazyk. V době nadvlády Rakouska-Uherska byla úředním jazykem němčina, čeština se držela jenom na venkově a mezi měšťany. Buditelé se snažili náš jazyk zachránit a zároveň doufali, že se české země stanou po velmi dlouhé době znovu

samosprávním celkem. Díky jejich snažení se uchoval český jazyk a kultura i v době, kdy byla systematicky vytlačována německými vlivy.

Doba se změnila, vzdělání je dostupné pro každého a vše máme na dosah ruky. Bohužel, tento způsob života zapříčinil, že lidé už nemusí přemýšlet. Na všechno existuje předpřipravené řešení nebo se najde někdo, kdo nám řekne, co máme dělat. Mnoho lidí žije v určité iluzi světa, kterou si budovali celý svůj život a tuto iluzi si velmi silně brání. Nikdy se nepokusili rozšířit své obzory, které celý život budovaly a střežily. Ti, kteří o této iluzi pochybují, jsou bráni jako "podivíni". V historii se člověk, který je schopen přemýšlet a kriticky přijímat informace, často projevil jako velmi nepohodlný. Protože člověk, který ukazuje pravdu, zároveň nutí ostatní zamyslet se nad svým postojem ke světu. Takový jedinec musí celý svůj život hledat správnou cestu a nesmí se nechat zastrašit problémy, které potká. Je to náročná cesta, je potřeba kritiky a pokorné sebereflexe, neboť nikdo nikdy nebude dokonalý.

Máme mnoho možností, jak můžeme přistupovat k informacím a můžeme projevit svůj názor. Máme možnosti, jak zakročit proti bezpráví a zlu ve světě. Můžeme změnit celý svět, pokud se všichni nestaneme otroky systému. Systému, který byl vytvořen k tomu, aby z člověka vychoval naivního konzumenta, který se nezajímá o nic jiného než o svůj prospěch. Staňme se moderními osvícenci. Staňme se lidmi, kteří se nebojí posměchu a tmářství, pravda vždy zvítězí. Nenechme se uspokojit pozlátkem, které nabízí tato doba, a postavme se čelem svým slabostem a problémům. Následujme cestu těch, kteří do doby temna vnesli světlo rozumu a poznání.